

Specifika psychologické praxe v zahraničí – Anna Hoffmannová

(email: anna.hoffmannova@centrum.cz)

Abstrakt:

Příspěvek se bude zabývat zkušeností s vedením psychologické praxe v zahraničí.

V úvodu se zaměřím na obecné rozlišení mezi emigranty a „expaty“ a jejich důsledky pro začleňování v nové zemi (Belgii). Specifikem pro psychologickou praxi v Belgii je mj. kontrast mezi mezinárodní komunitou v Bruselu a autochtonní společností v regionech.

V diskuzní části rozeberu krátké kazuistiky, které charakterizují problémy při adaptaci na nové prostředí a při integraci do společnosti. Zaměřím se také na jednotlivé fáze adaptace na nové prostředí a vnější a vnitřní faktory, které ovlivňují proces integrace. Uvedu též časté stresové situace, se kterými se klienti musí vyrovnávat.

Zkrácená verze přednášky:

Již několik let pracuji jako psycholog a psychoterapeut v Bruselu, kde se zaměřuji na terapii s lidmi, kteří odešli do zahraničí.

Setkávám se tak s lidmi, kteří odešli z osobních, pracovních, finančních, politických důvodů, utíkají před problémy...

V rámci tohoto příspěvku budu používat pojem emigrace ve smyslu odchodu lidí do jiné země za účelem v ní žít, pracovat a s dlouhodobým cílem se do společnosti integrovat. Druhý pojem, se kterým se často setkávám, zvláště pak v Bruselu, je expat. Je to také člověk pracující v cizí zemi, ale jeho cílem není se v zahraničí trvale usadit a integrovat se do dané kultury.

Nicméně řada obtíží se týká obou skupin – musí se vyrovnávat s životem v cizině, s kulturními výzvami a výzvami pro svůj osobní a profesní život.

Specifikum Bruselu je v tom, že zde je koncentrace těchto dvou skupin velmi vysoká.

Pro práci psychologa je třeba znát alespoň minimálně historické/společenské pozadí země, ve kterém dotyčný/á pracuje.

Belgie je historicky vnitřně rozdělena a musí vynakládat velké úsilí proto, aby zde lidé společně žili a vycházeli. První štěpení ve společnosti je mezi frankofoní Valonsko a vlámské Flandry. Úředními jazyky jsou francouzština, vlámsština a němčina.

Belgie jako bývalá koloniální země má značný příliv emigrantů z Afriky, byla křižovkou národů a v poválečném období zde byla silná imigraci z Itálie. Tuto skutečnost nelze podceňovat – současný premiér (Elio di Rupo) i předseda nejsilnější politické strany (Paul Magette) jsou původem Italové.

Brusel je odcizen od svého bezprostředního okolí, leží ve Flandrech, ale je frankofonní – to znamená, že se od svého okolí liší jak socioekonomicky, tak jazykově. A krom toho je Brusel sídlem mnoha mezinárodních institucí a proto je zde velká koncentrace expatů. Společnost v Bruselu je natolik multikulturní, že je značně uzavřená, komunity žijí hodně pro sebe a může být obtížné do nich proniknout.

Je rozdíl mezi někým, kdo se provdává/ožení do regionů (má větší šanci se integrovat) a někým, kdo žije v Bruselu – ten se setkává se stále měnícím se prostředím – sociální sít', kterou si buduje se mu často mění – expati odcházejí/přicházejí – klienti si často stěžují na povrchnost vztahů – po čase ztrácejí energii investovat do stále měnících se vztahů.

Klienti za mnou přicházejí do praxe s nejrůznějšími problémy. Nicméně specifikem je, že zároveň procházejí adaptací na prostředí v zahraničí a fázemi integrace. A je třeba rozlišovat, co z psychických problémů je např. i problémem integrace v nové společnosti.

Pro větší porozumění tohoto specifika krátce uvádím fáze procesu adaptace (na příkladu ideálního

emigranta – odchází dobrovolně, trochu zná zemi, jazyk...):

- fáze seznamování – příjemné, růžové brýle – zamilovanost – dlouhodobě by ale bránilo realistickému pohledu na nové prostředí.
- deziluze – srovnávání, zklamání, kulturní šok – negativní psychické projevy, nostalgie (ve smyslu touhy po něčem, co reálně nikdy nebylo)
  - možné reakce:
    - stýkání se pouze s krajany, touha mluvit rodným jazykem...
    - přetrhání vazeb s původním prostředím, již známými krajany...
    - pocit dlouhodobé dovolené – „jednou nohou v nové zemi, druhou v původní“
- postupná akceptace nové kultury + ponechání kontaktu s původní
- integrace – dlouhodobý proces, vnitřní změna – nová identita, sebepojetí, člověk cítí se součástí nové společnosti...

V rámci tohoto příspěvku následovaly krátké kazuistiky, které ilustrovaly práci s procesem integrace v zahraničí.